

ПРОБЛЕМАЛЫҚ КРЕДИТТЕР ҚОРЫ
САТЫП АЛУ. БАСҚАРУ. САТУ.

Вьетнамның NPL реттеу тәжірибесі

VAMC қызметі

I. VAMC құрылуының алғышарттары

Вьетнамның қазіргі заманғы банк секторы 1990-жылдары қалыптаса бастады. Даму кезеңінің басында жүйе монобанктен тармақталған банк желісі мен басқа да кредиттік ұйымдарға айналды.

Ұйымдастырушылық-құқықтық құрылымы мен көрсетілетін қызметтер ауқымы тұрғысынан Вьетнамның банк секторы әртараптандырылған:

мемлекеттік банктер, жекеменшік банктер, шетелдік банктер, несиелер қорлары мен микроқаржы ұйымдары.

2009 жылы Вьетнам банк секторындағы жұмыс істемейтін несиелер деңгейі өсе бастады және 2012 жылы 3,4%-ға жетті. Бұл жағдай барлық вьетнамдық банктерге теріс әсер етті. Ең алдымен, несиелер портфелінің сапасының төмендеуі банктерді өз капиталының мөлшерін арттыруға мәжбүрледі, өйткені олар несиелер бойынша дефолт тәуекелін

жабуы тиіс болды. Сонымен қатар, NPL деңгейінің өсуі банктердің кірістілігін төмендетіп, өтімділік пен төлем қабілеттілігінің жоғалу қаупін арттырды.

Банктердің қаржылық жағдайының нашарлауы негізінен тиімсіз қадағалау саясатына және баланстағы реттелмеген проблемалық қарыздардың жинақталуына байланысты болды.

NPL деңгейінің жоғары болуының негізгі себептері: 2008 жылғы қаржы дағдарысы, Вьетнамдағы іскерлік белсенділіктің төмендеуі, Корпоративтік және тұтынушылық несиелер бойынша дефолттар.

Дағдарыс кезеңінде Вьетнам экономикасы бірнеше теріс салдарға тап болды: жоғары инфляция, экономикалық өсім қарқынының төмендеуі, инвестициялардың кетуі

I.VAMC құрылуының алғышарттары

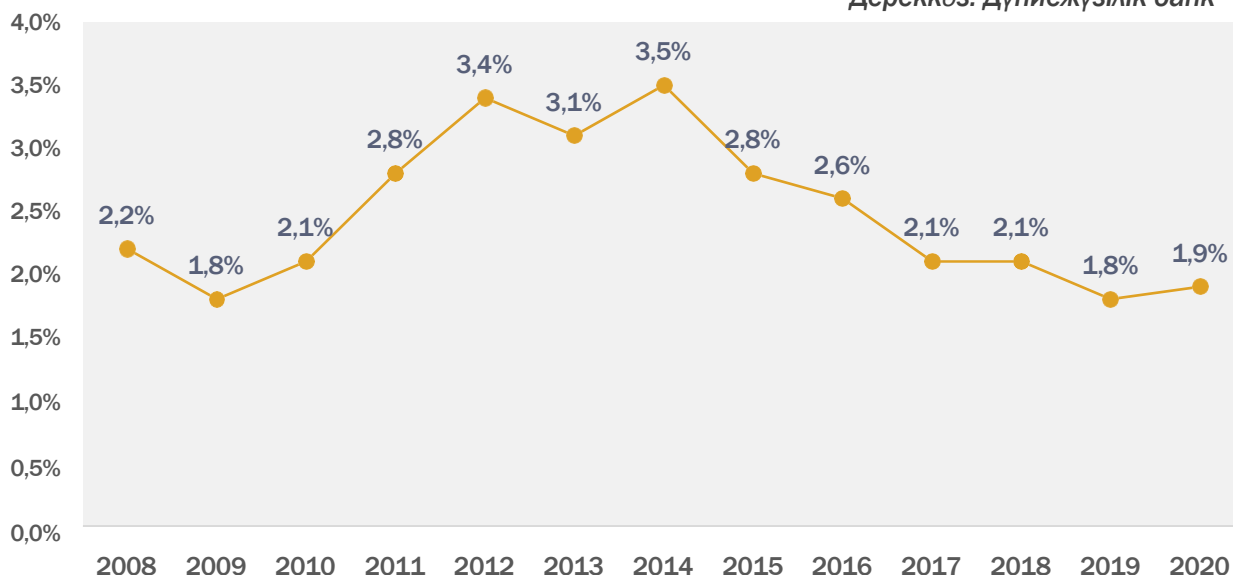
Тұтынушылық сұраныстың төмендеуі өндіріс пен шаруашылық қызметіндегі үзілістерге әкелді. Көптеген компаниялар, әсіресе банктердің негізгі қарыз алушылары - ірі мемлекеттік кәсіпорындар банкроттыққа ұшырауға мәжбүр болды. Мұндай қолайсыз іскерлік орта банк операцияларына қатты әсер етіп, несиелердің сапасын төмендетіп, елдегі банк секторындағы жұмыс

істемейтін несиелердің (NPL) көлемін ұлғайтты.

Вьетнамдағы проблемалық несиелердің өсуінің екінші маңызды себебі - тиімсіз құқықтық орта. Атап айтқанда, несиелерді жіктеу ережелері мен бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік стандарттарының халықаралық стандарттармен үлкен алшақтығы негізгі мәселе ретінде танылды.

Вьетнам банк жүйесіндегі NPL деңгейінің динамикасы

Дереккөз: Дүниежүзілік банк

II. VAMC құрылуы

Вьетнам активтерді басқару компаниясы (VAMC) 2013 жылғы 27 маусымда Вьетнамның Мемлекеттік Банкінің құрылды. Компания жарғылық капиталына 100% мемлекеттік қатысумен құрылды, оның бастапқы мөлшері 500 миллиард донгты (~24 миллиард АҚШ долларын) құрады.

VAMC коммерциялық емес ұйым ретінде құрылып, проблемалық несиелерді сатып алу және олармен жұмыс істеу үшін екі негізгі қаржылық көзді

пайдаланды:

- 1) Вьетнамның Мемлекеттік Банкі бөлген жарғылық капитал;
- 2) Арнайы облигацияларды шығару және орналастыру арқылы тартылған капитал.

VAMC миссиясы: Несие ұйымдарының жұмыс істемейтін қарыздарымен (NPL) жұмыс істеу, егер олардың үлесі несиелер портфелінің 3%-дан асып кетсе. Кепілмен қамтамасыз етілген несиелерді, әсіресе жылжымайтын мүлік кепілдіктерін басқару.

Вьетнам банк секторының құрылымы

Дереккөз: Вьетнамның Мемлекеттік Банкі

III. VAMC активтерді сатып алу және басқару

Проблемалық активтерді сатып алу арнайы облигацияларды шығару арқылы жүзеге асырылады. VAMC бұл активтерді номиналды құны бойынша резервті шегере отырып сатып алады. Әрбір үмітсіз қарызға арнайы облигация шығарылады.

Алайда, VAMC сатып алынған NPL-ді тікелей реттеумен айналыспайды. Оның рөлі қарыздарды өндіріп алу процесін жеделдетуде үйлестіруші қызмет атқару болып табылады. VAMC:Қарызды қайтару процесін қолдайды Кредиттік мекемелерге сот ісін қозғау және шешімдерді орындауға көмектеседі Кепілге алынған мүлікті бұғаттау және борыштық аукциондарды ұйымдастыруға жәрдемдеседі

VAMC-ге үмітсіз қарыздарды сатқан банктер олар бойынша тек 20% резерв қалыптастыруы тиіс, бұл олардың балансын

жеңілдетеді.

Сонымен қатар, банктер VAMC-ға "уытты" несиелерді тапсыру арқылы уақытша NPL ауыртпалығынан босап, өздерінің несиелер портфелінің сапасын жақсарту үшін көбірек уақыт пен қолдау ала алады.

Жарғылық капитал есебінен проблемалық активтерді сатып алу VAMC арқылы нарықтық бағамен жүзеге асырылады. Бағалау:Компанияның өзі жүргізеді Немесе тәуелсіз бағалау арқылы жүзеге асырылады Бұл Вьетнамның Мемлекеттік Банкімен келісілген активтерді сатып алу жоспарына сәйкес жүргізіледі

VAMC сатып алынған активтерді қарызды сот арқылы өндіру, борышкерлермен қарызды қайта құрылымдау бойынша ынтымақтастық, сондай-ақ несиелер мен кепіл мүлкін сату арқылы дербес басқарады.

IV. VAMC қызметінің көрсеткіштері

2013 жылдан 2017 жылға дейін VAMC қызметі негізінен проблемалық активтерді арнайы облигациялармен айырбастау арқылы сатып алуға бағытталды.

Осы кезеңде VAMC 26 мыңнан астам несие мен 17 мыңға жуық қарыз алушының жалпы 14 млрд АҚШ доллары көлеміндегі қарызын сатып алды. Бұл активтер 12,7 млрд АҚШ долларына сатып алынды.

2019 жылдың соңына қарай, VAMC арнайы облигациялар арқылы жалпы 16,3 млрд АҚШ долларын құрайтын NPL сатып алып, оны 14,9 млрд АҚШ долларына бағалады. Бұл қайтарымдылық көрсеткішін 73,8%-ға жеткізді.

Нарықтық бағамен активтерді сатып алу VAMC 2017 жылы нарықтық

бағамен активтерді сатып алу процесін бастады. 5 кредиттік ұйымнан жалпы 130 млн АҚШ доллары көлеміндегі талаптарды 138 млн АҚШ долларына сатып алды.

2019 жылы жарғылық капитал 500 млрд донгқа ұлғайтылғаннан кейін, VAMC 4 кредиттік мекемеден 16 борышкердің 97 млн АҚШ долларлық несиелерін сатып алды.

2017 жылдан 2019 жылға дейін компания 350 млн АҚШ долларын құрайтын NPL-ді 357 млн АҚШ долларына сатып алды.

Бұл санаттағы несиелер бойынша қайтарым деңгейі 64,6%-ды құрады. 2019 жылы VAMC бірнеше сәтті аукциондар ұйымдастырып, жалпы 35,8 млрд АҚШ доллары көлемінде қаражат түсірді.

V. VAMC қызметін бағалау

VAMC қызметінің жеткілікті тиімділік көрсеткіштері және оның қаржы секторын сауықтыру мен кәсіпорындарды қалпына келтіруге қосқан үлесіне қарамастан, зерттеушілер проблемалық несиелерді реттеу процесін едәуір шектейтін келесі факторларды атап көрсетеді.

Біріншіден, негізгі активтерді сатып алу механизмі - арнайы облигациялармен айырбастау кезінде, VAMC негізінен кредиттік ұйымдардың NPL-дерін уақытша сақтайтын «қойма» рөлін атқарады. Бұл кредиттік мекемелерге уытты несиелер бойынша резерв жүктемесін төмендетуге көмектеседі.

Осылайша, облигациялар арқылы сатып алынған проблемалық активтермен жұмыс істеу

процесі тек техникалық сипатқа ие.

Екіншіден, NPL-ді арнайы облигациялар арқылы сатып алғаннан кейін, VAMC оларды тікелей басқармайды, тек кредиттік мекемелерді реттеу процесінде қолдайды.

Үшіншіден, VAMC нарықтық бағамен сатып алатын активтердің көлемі қазіргі уақытта айтарлықтай аз. Бұл уытты несиелерді банк жүйесінен шығару процесін шектейді және активтерді экономикалық айналымға енгізуді бәсеңдетеді.

Төртіншіден, VAMC-ның өндіріп алу процесін шектейтін құқықтық тосқауылдар бар. Мысалы, борышкердің кепілге қойылған жылжымайтын мүлкін өндіріп алу жерді пайдалану сертификаты болмаса, іс жүзінде мүмкін емес.

VI. VAMC дамуының перспективалары

2020 жылы Вьетнамның Мемлекеттік Банкі VAMC өкілеттіктерін кеңейту туралы жариялады.

Осыған байланысты, 2030 жылға дейінгі даму стратегиясы аясында VAMC-ны NPL басқару мен кредиттік ұйымдарды қайта құрылымдау жүйесінің орталығына айналдыру көзделген.

Сонымен қатар, VAMC-ға стресстік активтердің ұлттық нарығын дамытуға жәрдемдесу міндеті жүктелді.

Қосымша түрде, стресстік активтер бойынша деректер орталығын құру қарастырылуда, ол Ұлттық кредиттік ақпарат орталығы мен банктермен байланыста жұмыс істейтін болады.

2026 жылдан 2030 жылға

дейінгі кезеңде VAMC функцияларын кеңейту жоспарланып отыр, оның ішінде экономиканың барлық секторларындағы активтерді сатып алу мүмкіндігі қарастырылады.

Осы міндеттерді іске асыру үшін құзыретті органдар VAMC-ның жарғылық капиталын 10 трлн донгқа дейін ұлғайту мәселесін қарастырады.

Сонымен қатар, Вьетнам Мемлекеттік Банкінің тапсырмасы бойынша, VAMC отандық және шетелдік инвесторлармен ынтымақтастықты кеңейтуді жоспарлап отыр. Бұл корпоративтік қайта құрылымдау, сондай-ақ бірігу және жұтылу процестеріне қатысуға мүмкіндік береді.

Корпоративтік даму департаменті
"Проблемалық несиелер қоры" АҚ

Ақпарат көздері:

Handling Bad Debt of Credit Institutions – Experience from Vietnam Asset Management Company,
Hoang Thanh Tung, Nguyen Thi Van Anh, Le Thi Bich Hoi, 2020

Vietnam Asset Management Company as a tool for improving asset quality of Vietnamese banks
Sylwester Kozak, Anh Thi Mai Hoang